

P E S E M

serbskega slepca.

Tamno svet mi krije zagrinjalo;
 Vajen tme, sedaj bi gledal rad;
 Oh, da sonce bi mi zasijalo,
 Zlato sonce, še samo enkrat!
 Srečni vi, ki beli dan vam sije,
 Meni noč prizor najlepši krije.

Rad trobojno gledal bi zastavo,
 Rad navdušeni bi gledal roj,
 Ki za domovine čast in slavo
 Ide v davno zaželeni boj!
 Rad oči bi gledal plameneče,
 Po kervavem boji hrepeneče.

Serbija je vstala, silovita
 Kakor lev po kervi hrepeneč;
 Serbska kri na Kosovem prelita!
 Maščeval te bode serbski meč.
 Serbi, „Kosovo!“ vam geslo bodi,
 „Kosovo!“ vas k slavni zmagi vodi!

Ne jokajte, blage serbske žene!
 Sólze naj vam ne kalé oči;
 Matere, žene in zaročene

Serbskih ste junakov, serbska kri
 Z bistrim se očesom poslovite,
 Lica jim junaška poljubite.

Slepca-pevcu daj, junak, desnico,
 Ti za vse mi jo podaj v slovó;
 V vojsko idite za dom, pravico,
 Jaz opéal sveto bom vojskó.
 Hrabra četa, Marka Kraljeviča
 Duh s tebój in Miloš-Obiliča!

B. M.

GOSPOD MIRODOLSKI.

IX.

Uboga Breda! Strašna skrivnost ji je težila kakor mlinski kamen mlado, neizkušeno serce. Do sedaj ni vedela, kaj je skrivnost, kaj je žalost in skerb. Mirno ji je teklo življenje, kakor bister studenec, kateremu se vidi na dnu gladko, belo kamenjče, in drobne, urne ribice se sučejo in zigravajo po njem. In sedaj? Jasno nebó se je razpenjalo, kakor prej, nad Mirnim dolom, solnee je razsipalo nanj nebeško svojo luč: vse je bilo veselo, vse je zelenelo, kakor prej: tiči so se izpreletavali in prepevali po gozdu, po vertu, srečni tiči, ki ne vedó, kaj je bridkost, ki tare ubogo človeško serce. Kako težko je pričakovala Radovana, kako se je veselila njegovega prihoda! In sedaj? Kaj bode, kader pride: in priti utegne vsak čas! Kako stopiti mu pred obličje? Kako prikrivati mu strašno skrivnost! Molčala bodo usta, ali govorilo ji bode obličje, ki ni vajeno tajiti: kakor skozi okno, pogleda ji skozi oko na dno serca, in kaj zagleda tam! Kaj mu bode odgovarjala, ko pride po svoj zaklad, svojo nevesto; ko pride tirjat svojo pravico? In oče? Vajena je bila tožiti mu svoje male skerbi in težave: pred njim ni imela nobene skrivnosti, in sedaj je trepetala pred njim, kakor grešnica pred ostrim izpovednikom! Uboga Breda! In vendar, tí si nedolžna kakor bela lilija na polji.

Čudno mirna je bila Zora tisto jutro po viharni noči. Izpoved, solzé so ji bile za trenutje olajšale serce. Mir je bil nastal po nevihti: ne blagodejni mir, ki izvira iz dobre vesti, vendar mir. Nekako onemogle so ji bile dušne in telesne moči, prenapete v silnem dušnem boji. Brez volje je bila, brez želje: v tem stanji bi bil človek lahko storil z njo, kar bi bil hotel. Bleda je bila vstala, kakor po hudi bolezni. In res je mislil oče, da ji je bilo slabo po noči, in da je zdaj zopet vse dobro. Lahko verjetno je, da mu ni ne Zora ne Breda jemala té vere, ki jima je bila prava pomoč in tolažba v nadlogi. Srečno se jima je bilo primerilo tudi to, da je šel oče že zjutraj po opravkih z doma za ves dan. Breda se je tolažila, da če Edvin tudi pride, otide zopet, ko zvé, da ni očeta doma. Tako je človek v nesreči vesel, če more odložiti skerb samo za malo časa, potem se bode že videlo dalje. Ali se je Zora tudi tako bala Edvinovega prihoda? Bala se ga je in vendar hrepenela je po njem, tako hrepenela! Kolikorkrat je zašumelo kaj v seči, zatrepetalo ji je serce v hrepenelih persih, kakor tica, ki v gnjezdu čepi in valí. Zastonj se je bala, zastonj hrepenela; Edvina ni bilo in solnee se je že bližalo zatonu! Izgubljen ji bode dan, ko mu ne bode gledala v lepo obličje, v mile oči!

Bilo je že proti večeru. Zora je bila šla sama v gozd; rada jo je bila pustila Breda, naj se malo razmisli in razvedri. Vedela je, kam pojde sestra, in kader bode končala svoje opravke, pride sama za njo.

V gozdu, nekoliko v stran od Mirnega dola, nad potom, ki je deržal v Grad, bil je prijazen kraj, kamor je Zora najrajša zahajala, zdaj sama. zdaj sè sestro, zdaj z očetom, ali pa so bili vsi skupaj. Sredi gozda je bila prijazna senožet: gospod Mirodolski jo je imel samo bolj za veselje, ne za korist. Dasi bi mu bila dala o vsaki košnji lep voz dobrega sena, ni je kosil; trava je rasla, kakor je hotela in po njej so rasle in evele pisane cvetice, druge s pomladi, druge poleti in v jeseni, ali vedno jih je bilo toliko tukaj, kakor nikjer drugje; čutile so pač, da tu se jim ni bati bridke kose, za to so tako veselo rasle in evele in dišale, dasi ni nihče zanje skerbil, nihče jim prilival. Drevje, ki je obdajalo senožet, bilo je prijetno namešano. Nad vse so visoko molele tamne smereke, med njimi so si podajale veje svitlo zelene bukve, košate jelše, otožni mecesni in prijazne breze z belim lubjem po deblu. Pod drevjem je goščo delalo mnogoverstno germovje. Na tej senožeti je izviral studenec, ki je tekel po Mirodolskem vertu. Na gornji strani je bila skala, z germovjem čez in čez obrastena; samo tu pa tam je molélo izmed germovja golo kamenje, kolikor ga ni bil mah ali pa beršljin obdal. Izpod skale je verival hladni studenec. Poleg njega je bil postavil gospod Mirodolski prosto leseno klop. Kako prijetno se je tu sedelo, mislilo in sanjalo, ko je zahajalo solnce za večernimi gorami, ko so se dolge sence pokladale po ravnem polji! Kako mirno, kako tiho je bilo tu! Samo zdaj pa zdaj je zašumelo v gozdu: urna, košatorepa véverica, skakaje od veje do veje, od smereke do smereke, izprožila je zrel češarek na tla; časi je pa tudi iz vejevja z drobnimi, radovednimi očesi pogledala na senožet: kaj je pa tukaj? Ali pa pisana žolna je poterlavala s terdim kljunom na votlo deblo, da bi si izterkala in izkljuvala sladko večerjo. Prijetna je bila tihota, ali ravno tako prijetno je bilo, kader so prepevali tiči: penice, kosi in sternadi v lepem zboru svoje večerne pesmi. In kader je vse molčalo; čulo se je sladko studenčevo šumljanje.

Tu je zdaj Zora sedela na klopi. Tako mirno je bilo vse okrog: a mir ni prebival v njenem serci. Ko je tako molče slonela, s komolcem podpirajoč si nagneno, pobešeno glavico, zerlo ji je res oko v bistri studenec poleg nje, ali misli niso bivala pri studenci, dasi je bilo tako prijetno gledati tice, ki so brez strahu hodile sim kopat se in pít. Kód so hodile njene misli? Ne po deveti deželi ne:

„čez tri goré, čez tri vodé,
čez tri zelene travnike!“

V eno mér so se izprehajale sim ter tija med Mirnim dolom in Gradom! Tako blizo je bival on, ki ga je ljubila, ljubila sè svojim mladim srcem, s prvo ljubeznijo svojo. In vendar je bila nesrečna,

tako neizrečeno nesrečna! Ona se ni sméla udati in prepustiti najslajšemu čutu mladega serca. Njena ljubezen je bila pregrešna. Z ognjenim mečem je stala Dolžnost pred duri ter branila ji v raj, kjer je bivala Sreča in vabila jo tako zapeljivo! Obljubljena je bila možu, katerega ni ljubila; čislala ga je in rada imela in radovoljno bi bila stopila v zavezo z njim; da bi ne bila zagledala nesrečnega mladeniča, ki ji je vnel, morebiti o prvem pogledu, da sama ni videla, v serci ogenj, ki ne ugasne: tako podoben je bil vzoru, ki si ga je bila vstvarila v svoji mladi duši, ki ga je gledala v dekliških sanjah svojih: take rasti je bil, takega obličja; tako je gledal in tako je govoril. Prav zanjo je bil vstvarjen, zakaj bi ga ne ljubila? O terda, terda je otročja dolžnost! O ko bi ji ne bilo za očeta, stopila bi naravnost pred Radovana, povedala bi mu iz oči v oči, naj bi ji bilo še tako težko, da ga ne ljubi, da ne more biti njegova. Radovan je tako pameten, tako dober, tako blazega serca. Dal bi ji, če tudi s težkim srcem, prostost: kaj bi mu mogla biti žena, ki ga ne ljubi, ki bi se čutila nesrečno na njegovi strani! Saj še dober otrok tičnico odpre vjetemu tiču, ki se ne more privaditi tesne ječe; dá mu prostost in z mokrim očesom gleda za njim, ki leti z veselo pesmijo v zeleni gozd. Kmalo bi pozabil Radovan njeno izgubo; ves svet mu je odpert, ponujale se mu bodo neveste, lepe, bogate, ljubeznjive, samo izbirati mu bode treba. In pa kedo ji je porok, dá jo ljubi Radovan, ljubi tako, da bi ga tudi samo nekaj časa boléla njena izguba. Vsaj kazal ji ni nikoli ljubezni. Morebiti se mu godi kakor njej; rad jo ima, privadil se je nje, kakor se je ona privadila njega. Morebiti jo snubi samo iz prijateljstva do očeta? Ali oče, oče! Vedela je, kako rad ima Radovana, kako se veselí njene zveze z njim. O vse to ji je bilo le prejasno! In žaliti očeta sè svojo nepokornostjo, ne, nikedar! prej hoče biti nesrečna za vse žive dni; zagrebsti hoče, ker je izrupati ne more, svojo pregrešno ljubezen na dno serca. Skrivnost naj ostane njena ljubezen vsemu svetu razen sestri, kateri jo je tako prenaplo razodela; ali Brede se ji ni bati, ona jo bode čislala in ljubila tolikanj bolj, ker bo videla, kako junaško se je premagala in zvesta ostala svoji dolžnosti. In Edvin, ali jo ljubi? Pervič sedaj ji je bila prišla ta misel, kakor se prikaže oblak na jasno nebo. Tako zamaknena je bila vanj, da ni imela časa misliti náse. Prijazen, ljubeznjiv je bil z njo, ali z Bredo tudi. Večkrat je nenadoma v družini obernal vanjo svoje lepo oko, pogled njegov je bil tako mehák in gorák, da ji je ude prešinila sladka groza. Ko ji je zadnjič podal roko pri slovesu, zdelo se ji je, da se mu je tresla roka. Ali kaj to? Kako bi smela misliti, da bode krasni, bogati, imenitni mladenič, za katerim poželjivo pogledujejo vse gospodične, da bode Edvin, ki je obhodil pol sveta, hodil neveste iskat na kmete, v skromni Mirni dol? Naj me ljubi ali ne ljubi, njegova ne morem biti nikoli; ljubiti ga hočem na skrivnem, da on sam ne bode vedel; ljubiti ga hočem, ker ga ljubiti moram. Žertvovati hočem očetu svojo srečo, svoje življenje, za plačilo naj mi bode skrivna ljubezen do

Edvina. — Tako? Z ležjo na ustnah torej, z družega podoba v serci naj stopim z njim pred altar, nesramna lažnjivka, hinavka naj bodem vse svoje življenje? Kako je to zaslužil blagi Radovan? In ko bi zvedel resnico — vse je mogoče — ko bi spoznal, da je za svoje žive dni navezan na žensko, ki je vreden njegovega zaničevanja, kako življenje bi bilo to? to bi bil pekel na zemlji obema! Torej še žertvovati se ne morem svoji otročji dolžnosti! Moj bog, moj bog! Kaj sem pregrešila, s čem sem zaslužila, da se mi tako godi, da sem tako nesrečna, kakor ni bila nikoli ženska na svetu! Sirota ni vedela, da ni ona prva, ki se ji tako godi, in da ne bode zadnja.

Tako so ji nemirno misli plale, kakor valovi razburjenega morja, misel ji je misel pobijala, kakor se val za valom podi. Ali v tem nemiru in viharji sijala ji je vedno na istem mestu, nepremično ena luč, ljubezen do Edvina, in tej luči, ki jo je tako prijazno vabila, ni se smela bližati. Nesrečna Zora!

Pa kaj je zašumelo v gozdu poleg nje? To ni bila veriverica, ki je izprožila češarek sè smereke! On je, on! Vedela je, da je on; zakaj ji je tako vtrpalo serce! Kvišku plane, zdaj ga ne sme videti, on je ne sme videti! Prepozno! že je stal pred njo, v lovski obleki, s puško čez ramo.

„Odpustite, gospodičina, nesrečen sem, da sem vas tako prestrašil; vedel nisem, da ste tukaj, tako sami!“

„Nisem se vstrašila; vedela sem, da ste vi!“

„Vedeli ste, da sem jaz? zakaj ste torej bežali? Kaj se me bojite, Zora? Kaj sem vam storil? Nesrečen sem, če sem vas razžalil nehoté, Zora!“

In kakor sokol vpre vanjo svoje bistre, zareče oči. Dekle strepeče in oberne se v stran.

„Zora, vi niste srečni!“

„Kedó vam pravi, da nisem srečna, gospod!“

„Moje oko, in — moje serce! Zora, vi ne ljubite Radovana!“

„Gospod! kedó vam daje pravico tako govoriti? Radovan je vreden moje ljubezni, vreden kakor nikedó na svetu!“

„Ne pravim, da ni vreden, vendar vi ga ne ljubite. Zora!“

„Ljubim ga, ljubila ga bodem, hočem ga ljubiti.“

„Zora, ne ljubite ga, ker ga hočete ljubiti; ne ljubite ga, ker ga ne morete ljubiti!“

„Zakaj ga ne morem ljubiti?“

„Zora, vi ne veste kaj je ljubezen!“ —

Rudečica, ki ji je oblila obličje pri teh besedah, bila bi mu vse razodela, ako bi ne bil vedel že poprej, ako bi ne bil videl z ostrim svojim očesom, kaj se godi v njenem serci.

„Zora! pri ljubezni ne pomaga želja in volja, ljubezen ne terpi sile. Ljubezen pride v serce, kakor pomlad na zemljo. Zastonj jo kličemo, zastonj je želimo. Zvečer še brijejo ledeni vetrovi; vse je golo in pustó; zima je: zjutraj vstanemo, manemo si oči: nemogoče!

glejte. zeleno je bukovje v gozdu, in po vertu so vsa bela drevesa in tiči pojo in vse je veselo! Kaj se je zgodilo? Pomlad je prišla in z njo je prišlo zelenje in cvetje in tičeje petje. Tako pride ljubezen!“

„O imejte vsmiljenje z ubogim, nesrečnim dekletom!““

„Zora! bodi srečna, bodi moja!“

Zdaj je bilo čas bežati Zori, zadnji čas; držala jo je nevidna moč; obsedela je in on je klečal pred njo.

„Ljubim te, Zora! ljubil sem te, ko sem te prvič zagledal; brez tebe ne morem živeti; Zora, bodi moja!“

„Nikedar, nikedar!““

„Drugemu si dala besedo, to je: tvoj oče mu jo je dal, in ti si molčala. Veže te otročja ljubezen. Kedo je dal očetu pravico, dati svojo hčer, kakor blago, komur se mu zdi! Očetova pravica ima svoje meje, in tako tudi otročja dolžnost. In tvoj oče, Zora, je dober oče; on ne želi nesreče svojega otroka, da se mu samo volja izpolni. Tvoj oče te ljubi, samo tvoje sreče želi, kaj to njemu, s kom bodeš srečna! In Radovan? Ne ljubiš ga, s tem je vse rečeno. Pravice nima do tebe, in da bi hotel miloščine, upam, da je preponosen.“

„Nemogoče, nemogoče! Edvin, jaz ne morem žaliti očeta!““

„Mirna bodi, zlata moja Zora; vse meni prepusti. Vse se srečno izide, ako le hočeš, ako mi le daš nekoliko upanja. Zora, ali smem upati?“

„Edvin!““

Koraki se začujejo od Mirnega dvora.

„Edvin, beži, ko bi te kedó videl!““

V hipu se je izgubil Edvin v germovji.

V tem trenutji se prikaže Breda iz gošče.

Prepozno!

B. M.

DUNAJSKE ELEGIJE.

VII.

Kje ste pesniki ví hervaški in pesniki serbski?

Kaj počnete, kaj vam strune glasú ne dadó?

Pravega namreč glasú, dostojnega zdanjemu času!

Vas jih nekaj molči, drugi ljubezen pojó.

Je-li sedáj čas sladkih beséd, zaljubljenih pesmi?

Zdaj, ko vojska divjá, bratje prelivajo kri!

Nimate-li sercá, terpljenje vas bratov ne gane?

Vprašam, kedó iz med vas „raje“ nam pél je gorjé?

Serbija ti, domovina nekđaj junaškega petja,

Ki se čudi mu svet, ki ga posnema zastonj!

Kje so tí pevcí sedáj, ki pojó naroda terpljenje,

Slavna dejanja slavé, da ne pozabi jih svet?

Dvignite, pevci, se vi, zapojte nam pesmi ognjene,
Kakor jih slavni Tirtéj v vojski Spartanom je pel.
Pesmi nam pójte, ki svet stermeč jih bode poslušal,
V vseh jezicih svetá naj se za vami pojó!

VIII.

Kar sem želel takó, izpolnilo se je — še prezgodaj!
Vnel se sveti je boj, meni trepéče sercé.
Sebe tolažil sem sam in vas tolažil, junaki,
V boji pravica da bó zvesta zavézница vam.
Sebe in vas sem slepil; pravica je svet zapustila,
Vést je umerla, umerl v serci človeštvu je čut.
Pozno sem oh, prepozno spoznal nemilo resnico,
Da samopašje sedaj vlada po svetu povsod.
Kamor pogledam, povsod! Med vsemi na svetu narodi
Najsamopašnejši pak, narod britanski, si ti!
Pajku enak čepiš in prežiš na samotnem otoku,
Daleč po zemlji okrog mreže si svoje razpél.
Kri narodom pijéš, rediš se o znoji narodov,
Zemljo v oblasti imaš, svet ti vesoljni je v prid.
Ladije mérijo ti morjá neizmérne prostore,
Kakor po zraku nebá lastovic suče se roj.
Z blagom domóv se vračajo vseh dežél obložene,
Kakor čebele s poljá polne se vračajo v pauj.
Ti med narodi svetá tergovec si, narod britanski!
Brez izbire zé vsem teržiš, kar kúpeca dobó.
Svetega pisma na pol prostorna je ladija polna,
Zraven maliki ležé, ki jih kupuje divjak!
Knjig, ki zmérnost učé, nakopičil si v ladiji drugi.
Žganje in ópija strup vozi na pródaj se vred!
Četa vojakov, ki v boj gredó na prid domovini,
Zraven orožje, ki bó tvoj ga sovražnik vihnil!
Tvoja zastava vihrá na ladiji, polni nesrečnih,
Ki od človeštva imé jim je ostalo samó!
Anglija, vse na pródaj imaš, le česti ne prodaješ,
Kar si imela česti, davno prodala si že. —
Starih sem gréhov naštel ti nekoliko, grešnica stara,
Ki že davno ne veš, kaj je sramota in čast.
Kar je bilo, naj bo; pozabil bi stare ti gréhe;
Kar počenjaš sedaj, greh je, ki vpije v nebó.
Narod ubog je vstal, razdrobil je sužnje okove;
Ti, narodov berič, vklepaš mu zopet roké!
Ti zatiralcu pomoč pošiljaš, podaješ orožje,
Ti mu podpiraš rokó, ki oslabéla je že.
Drugi stojé in zró; roké nobeden ne gane:
Svetu vodnik si ti, kupec je svetu vodnik!
Kri prelita nad té naj pride in tvoje otroke,
Tebi sercé naj pekó vroče prelite solzé. —
Kakor otrok se serdim, s pestjó pretim ti nezmožno;
Kaj je tebi moj serd? mojih beséd ne uméš!
V kotu zemljé prebiva moj rod, beseda njegova
Svetu neznan je glas, malega róda sem sin.
Vendar govoril sem, kar sercé mi serdito veléva,
Da si olajšam sercé, kletev pošiljam ti tó.

B. M.

JVAN ŠLAVELJ.

XVI.

ZOPET DOMA.

Po cesti je ležal debel prah; kader je potegnila sapa, vzdignila ga je ter nesla na kviško, da se je kadilo in da je klet voznik, ko mu je neprijetni gost polnil nos in oči.

Ivan Slavelj je korakal proti domači vasi. Čudni občutki so se mu zbujali v serci, ko je od daleč zagledal stare obrastene strehe. Brez blagoslova se je bil ločil od tod, in sedaj se je vračal in serce mu je bolno, bolna duša. Ona, ki sta mu dala življenje, ležala sta v grobovih. Ko jima je podajal roko v prijazno slovo, nista je hotela. Umerla sta bila v serdu, da jima je skalil edino upanje siromaškega življenja. In tako je stal tù in zerl na domače strehe. Potem pa je krenil med travnike po znani poti. Vse je bilo še tako, kakor nekada, ko je letal tod, otrok, za cvetjem in za metulji. Male izpremembe! Tu poleg ceste plot; tedaj je bil nov, sedaj razpal, raztresen po tléh. Tu je stalo prej drevo, sedaj je bilo prazno mesto. Kjer je bila poprej njiva, tam je danes travnik, in kjer je bil travnik, ziblje se zlato klasje sedaj! Tako se izpreminja zemlji lice. Na mestu cvetja požene čez leto in dan ternje. Tako je v našem serci: mladosti cvetje mu odpade, zarase ga bodoče ternje starosti.

Pri cesti je bila njivica in poleg nje je stalo češnjevo drevo, ki je bilo vse rudeče tedaj od samega sadja. Med vejami pa je visel Jakopè Jermenovec in zobal je češnje.

„He, hej!“ zavpije, zagledavši našega popotnika, ter spusti se urno na zemljo.

„Dober dan, pravim, če je prav!“

Postaral se je bil Jakopè Jermenovec, ali Ivan Slavelj je vendar spoznal ta obraz. Prišli so mu na misel časi, ko je še vasoval Jakopè pri njih doma, ko se je vsa hiša napolnila z nekako težkim zrakom vselej, kader je ta „žival,“ ta sitnež, ta Jakopè stopil čez prag.

Jakopè je bil sedaj nekako v stiski in zadregi. Popotnik mu je imel pregosposko obleko, ali nagovoriti ga „po gosposko,“ to je bilo Jakopetu pretežko; vajen je bil vikati samo duhovno gospodo.

„Od kodi pa kaj? Kam pa kaj?“ Tako je poskušaval v zadregi.

„Ne daleč, tija v vas!“

„V vas, v Bobovec?“

„V Bobovec!“

„Kaj pa smo, no, lejte no, kaj pa smo?“

„Doma sem tam.“

„Doma tam, doma tam? — Pa nisi tí tisti Slaveljev, ki se je bil popačil? Ti?“

„Ravno tisti.“

Jakopè obstoji in pogleda ga nekako zaničljivo:

„I h gospodom bi bil šel, h gospodom, pravim, pa bi ti sedaj ne bilo treba prahú požirati todi proti Bobovcu.“

Slavelj se nasmehne.

„Nič smijati; kar je res, to je!“

„Kaj si pa sedaj?“ vpraša čez nekaj časa. „Pa saj se vé, da ne bog vé kaj, drugače bi se vozil. Ali je kaj zaslužka, káj? ali je káj zavžitka, káj?“

„Je že!“

„Je že, to je premalo; ali mlad človek nima pameti, ako bi mu je vlival; nima! Kaj pa boš v Bobovci?“

„Pogledat grem!“

„Pogledat? Kaj? Tisto podertijo, ki so ti jo pustili stari? Pa še dolga je nekaj. Moj brat ima nekaj, moj brat. Ali tá ne izpusti, ta maloprida, ta pošast svetemu Mihélu pod nogami, moj brat!“

Tako se izpreminja čas, in s časom se je bil izpremenil tudi Jakopè Jermenovec, tako da je sovražil celo — svojega brata!

„Jaz sem se oženil, tega ne veš; tisto Speluzo sem vzel, tam izpod hriba.“

„Iz óne kočé, tam za vasjo?“

„Iz óne hiše tam za vasjo. Tisto Speluzo tam za vasjo, ki ima tiste njive, in tiste laze, tisto Speluzo. Brat mi nič ne dá, ta zgaga, ta brat!“

Sedaj prične prijetnišo mu govorico:

„Malo te bomo veseli v Bobovci! Nisi prišel do kruha. Berač si, že vidim, da si berač.“

Ko je bil Jakopè izgovoril té dobrovoljne besede, prideta v vás. Tu so bile hiše vse take še, kakor nekedaj, samo morda malo bolj raztergane. Pelinovec, vaški kerčmar, pa si je bil hišo vzdignil in prevlekel s pisanimi bojami. Na voglu pa je visela zelena smerečica ter vabila mimo gredoče.

Tu obstane Jakopè.

„Za vino vé m da ne daš, káli? Pa saj nimaš, kako bi dal? Pa zdrav no, zdrav!“

In Jakopè zavije po stopnicah v prijazno svetišče vinskega boga.

Ivan Slavelj pa je stopal po vasi do siromaške svoje rojstvene kočé.

Še je stala tù, ali čas se je vperl vanjo s težko svojo roko. Nag-nena je bila prej na stari rob, zdaj se je nagibala še bolj. Streha je kazala gola rebra in po enih mestih se je bila tudi že ali pa uderla. Stekla ní bilo v oknih; cunje so ga nadomestovale tu pa tam. tudi ne, tako da je imela sapa prosta pota, koder se ji je ljubilo.

Ivan Slavelj stopi v osamelo vežo. Samotno je tu stala posoda ter žalovala; voda v njej je bila kakor luža v ruskih stepah. Duri v hišo so bile priperte, in ko jih je Ivan Slavelj odtisnil, zaškripljejo glasno.

Iz sredi hiše planejo miši, ki so mirno tu gostovale, tija po kotih v skrivna stanišča. Roj muh zleti z mize: za mizo pa je slonela stara ženska. Povzdignila je glavo, ter odperla stare čeljusti:

„Kedó je?“ in med persti je premikala debele molkove jagode; „kedó me moti v molitvi? moj bog, kedó je?“

„Meta!“ ogласi se Ivan Slavelj; „Meta, kaj še živiš?“

„Živim, živim,“ zdihuje starka; „sveti križ božji, kedo pa si? — Mnogo ljudi poznam, dosti ljudi; pa saj tudi ne vidim več; stare oči, stare oči! To je gosposki človek, zdí se mi, kaj hoče? Samo dva gosposka človeka bi imela tu opraviti: ali kak komisar ali pa on, ki je odšel v žalost svojim starišem; bog mu odpusti! Ta bo morda!“

Starka vstane in leze proti njemu.

„I ti si, prav tí si! zakopal si jih globoko v zemljo; bog ti greh odpusti!“

In sede zopet premikujoč suhe čeljusti v molitvi. Čez nekaj časa zopet izpregovori:

„Po kaj si prišel? Vzeli so, kar je bilo, in podertijo so meni pustili: po kaj si prišel?“

In vstane in sname vrečico, ki je visela na steni poleg vrat, vzame v roko palico iz kota rekoč:

„Kader pojdeš, pa zapri. O moj bog, moj križani bog! Čemu smo berači na svetu, čemu berači!“

Tako zdihujoč otide. Slavelj je bil sam. Za mizo sede, za staro mizo, glavo nasloni nanjo in globoko se zamisli. Oj sam je bil, tako sam na svetu!

Emil Leon.

R E J E N K A.

Podoba iz kmečkega življenja.

Osebe:

Andrej, kmet; *Liza*, njegova žena; *Valentin*, njun sin; *Marjeta*, rejenka; *Gospa*.

1. PRIZOR.

Andrej in Liza.

Andrej. To je, kakor bi odrezal; nobene besede več, žena! Jaz vem, kako je prav; kje bi že bil, ako bi bil poslušal ženske svete? Mož je glava; vse sem na tanko premislil in prevdaryl, škoda besede. Vse sva urédila in uravnala z Martinom; pet sto krón gotovega denarja, na mizo odšteti, in po smerti njegovi — bog ne daj, da bi mu jo kmalo želel, nam se ne mudi — po smerti njegovi vso domačijo. Precej jutri pojdemo pismo delat; jaz bom skerbel za pijačo, tí glej, da bo kaj založiti, kakor se spodobi Andrejevi hiši.

Liza. To je vse prav lepo, Andrej; ali kaj pravi Tine?

Andrej. Kaj pravi? Nič ne pravi; moja volja, njegova volja: pameten je in vé, da je vse prav, kar jaz storim.

Liza. Ali si že govoril z njim?

Andrej. Govoril nisem še, pa precej bom, ko pride. Še danes pojdeva snúbit.

L i z a. Pomisli, še videl ni nikoli dekleta, in jaz je tudi ne poznam.

A n d r e j. Dovolj, da jo jaz poznam. Vesel je bo; takega dekleta bi zastonj iskal tod po našem kraju. In kako se zna vesti in govoriti, prav po gosposko. V mestu se je izučila, dve leti je bila v mestu. Lep denar je Martin potrosil zanjo. Zakaj pa ne? Saj ga ima, in Anka je njegova edina.

L i z a. Vidiš, Andrej, to je ravno, kar mi ni nič prav po volji. Poznam je ne, ali govoriti sem slišala, da je pregosposka, razvajena, da ni prav za kmeta. In pa neko znanje, pravijo, da ima v mestu.

A n d r e j. Babje klepetanje! Vse nič res, in ako bi tudi res bila kaka otročarija, kakor ni; Tine je mladenič, da malo takega; vsaka dekleta mora biti vesela. Da ga bo le videla, ne izpusti ga z lepa. Saj je bil tudi v mestu; govoriti bo znal in ravnati z njo, kakor gre s takim dekletom. To je res, za kakega tepeca bi ne bila; ali Tine je kakor vstvarjen zanjo. Lep zakon bo!

L i z a. Ako bi je pa vendar ne mogel rad imeti? Če ni lepe zločnosti in spravé v zakonu, kaj pomaga vse bogastvo; vse gre narobe, vse gre pod nič! Naj prinese nevesta še toliko blaga, če pa ni dobra gospodinja, dobra žena! Saj veš, kaj pravi pregovor: žena podpira tri vogle hiše, mož samo enega.

A n d r e j. Kedó ti pa pravi, da Anka ne bo dobra gospodinja? Martin je ne more prehvaliti, in on vé, kaj je dobra gospodinja; materi že prav lepo pomaga, kar sem sam videl. Jaz ti pravim, nič se ne boj; vse bo prav.

L i z a. Jaz se pa vendar bojim, da ne bo vse prav. Andrej, kaj ko bi je pa Tine vendar ne mogel rad imeti, bodi si še tako lepa, bogata in gosposka? Kaj, ko bi morebiti že kako drugo rad imel?

A n d r e j. Kaj govoriš, žena? Tine? kako drugo rad imel? da bi jaz ne vedel? Ne poznam dekleta daleč okrog, da bi jo mogel Andrejev Tine rad imeti, zares rad imeti, tako da bi jo vzel za ženo. Tine je pameten.

L i z a. Pametno govoriva; saj veš, kako je svet; pre naredila ga ne bova ne jaz ne ti. Otroci, kader so odrasli, ne vprašajo ne očeta ne matere, koga naj radi imajo. In jaz res ne vidim kaka nesreča bi bila, ako bi bil naš Tine res že izvolil katero, da je le poštena, pametna in pridna. In dekleta, ki jo ima Tine rad, je poštena, pametna in pridna, da je veselje.

A n d r e j. Tako! torej res? ti jo poznaš; in jaz nič ne vem? Meni za herbdom se plete in verši? Meni ni treba nič vedeti, brez mene je že vse v kraju?

L i z a. Nič ni v kraju, nič se ne plete in verši za tvojim herbdom. Tine ima dekleta rad, ki je vsega spoštovanja vredna; ti sam bi si ne mogel želeti boljše snahe; eno samo napako ima, in té ji ti nikedar ne odpustiš: brez premoženja je sirota! V vsej poštenosti in spodobnosti jo ima rad, nič se napačnega ne godi. Jaz vem, da

jo ima rad, dasi mi ni nikoli nič rekel; tudi ti bi lahko vedel, ako bi hotel videti; nič se ne plete za tvojim herbtom. In še to ti rečem: prav vesela sem, da je njo izbral; boljše žene bi sama ne mogla želeli svojemu sinu.

A n d r e j. Tako, tako? Ti misliš, da je že vse gotovo. Ne tako hitro! Počakaj malo, da pride: pred-se ga pokličem, govoril bom z njim; videla boš, kako hitro mu bo iz glave vsa tista poštenost, pametnost in pridnost!

L i z a. Motiš se Andrej; ti ne poznaš našega Tineta; dober otrok je, rad posluša očeta in mater; ali otročja pokorščina ima tudi svoje meje. Nihče, tudi oče ne, ga ne more siliti, da bi vzel za ženo dekleta, ki je nima rad, in pustil njo, ki si jo je sam izvolil, po svojim serci.

A n d r e j. Kedo je tu gospodar?

L i z a. Ti si gospodar, ni treba nam praviti, vse je tvoje.

A n d r e j. Če ne stori, kakor jaz hočem, še nočoj pojde s hiše; naj gre, kamor hoče, naj se ženi, kjer se hoče; tukaj se ne bo.

L i z a. S tem ga upaš v strah prijeti? motiš se; stóri, kakor pretiš; mirno pojde z doma, ne poreče ti žale besede; ali nikedar ga ne prisiliš, da bi se ženil po tvoji volji proti svojemu prepričanju.

A n d r e j. To se bo videlo; malo poterpimo, da pride. Ali zdaj sem pa radoveden, kedó je tista bela vrana, tisti čudež poštenosti, pametnosti in pridnosti, v katerega se je tako zazijal in zatelebal moj sin.

L i z a. Morebiti bi bilo bolje, da bi ti ne povédala; vsi križi bodo doli, vém; vendar prej ali pozneje moraš vse zvedeti. Poznaš jo, in sam si jo že večkrat hvalil.

A n d r e j. Brez okolišev, kedo je?

L i z a. Kaj se pa more zgoditi? Tu le skozi okno pogledi, pa jo boš videl. Glej ono lepo dekle, ki pri vodi posodo pomiva. Kaj ji moreš očitati?

A n d r e j. Žena, ne norčuj se z menoj, jaz nisem pri volji.

L i z a. Ne norčujem se. Ta je Tinetova nevesta.

A n d r e j. Dekla Tinetova nevesta, Andrejevega sina nevesta, dekla Andrejeva snaha? Ali se ti blede po glavi, ženska!

L i z a. Do zdaj ni bila dekla, če tudi dela kakor dekla. Za hčer smo jo imeli; kakor z lastno hčerjo smo ravnali z njo; Marjetka ni dekla.

A n d r e j. Še huje ko dekla, rejenka je, ki se je kjé za plotom —

L i z a. Andrej, ne izpozabi se. Ti si dober mož, če tudi si oster in osoren; vedno si epo ravnal z njo, pravi oče si ji bil. Zakaj bi bil zdaj ves drugačen, ker več, da jo tvoj sin rad ima. Kaj more sirota za grehe svojih starišev?

A n d r e j. Pri tej priči mi mora s hiše!

L i z a. Dobro! Naj gre, pa sama ne pojde; še nekedo pojde z njo!

A n d r e j. Tí? O le pojdi, kedó te derži? Vzemi, nesi jo, kakor mačka mlado; pojdi z njo, kamor hočeš, pa več mi ne hodi nazaj!

L i z a. Andrej, ali si res ták? Kaj pa Tine? Ali hočeš, da te tudi on zapusti?

A n d r e j. Vsi pojte, kolikor vas je: ne bom vas klical nazaj, raji sam ostanem na domu, kakor da bi živel s tako druhaljo. Prej pa moram še s to deklino govoriti, s to pritepenko. — Marjeta! sim pojdi! — Kaj stojiš tukaj? pojdi!

L i z a. Ne! tu ostanem: jaz ne terpim, da bi ji kaj žalega storil.

2. PRIZOR.

Marjeta in prejšnja.

M a r j e t a. Kaj bi radi, oče?

A n d r e j. Zakaj mi praviš oče? Kedó si tí, deklina?

M a r j e t a. Vem, da nisem vaša hči; rejenka sem, ki nima ne očeta ne matere; iz milosti ste me vzeli v svojo hišo; kakor oče ste bili z menoj, dober oče, zato sem vas imenovala očeta: če vam ní prav, pa vas več ne bom, če tudi mi bo prav težko.

L i z a. Meni boš zmirom dejala mati!

A n d r e j. Tiho tí: tu jaz govorim.

A n d r e j. Če sem bil kakor oče s teboj, kaj si mi dolžna?

M a r j e t a. Spoštovati sem vas dolžna. in spoštovala sem vas, kakor hči očeta.

A n d r e j. In pokorščine? pokorščine mi nisi dolžna?

M a r j e t a. Tudi pokorna sem vam bila vselej, o —, odpustite težko se bom odvadila, da bi vam ne dejala, kakor prej.

A n d r e j. Kaj imaš z mojim sinom? Ti zapeljivka, — tí eiganka!

L i z a. Ne! Tako mi ne boš govoril! Takih priimkov ji ne boš dajal! Naša Metka — ne, tako ne bom govorila, tvoja ní več, ti je nisi vreden — moja Metka ní eiganka.

M a r j e t a. Pustite, mati! Bog vé kaj sem; lahko, da sem res eiganka; ali zapeljivka nisem! Ker že tako govorite z menoj, povem vam naravnost, kar sem do sedaj na tihem skrivala v svojem serei; storite z menoj, kar hočete, v vaši oblasti sem: Rada imam vašega sina.

A n d r e j. To mi kar naravnost praviš v lice? še tajiš ne, tí nesramnica!

M a r j e t a. Prosim vas, mati, mirni bodite; pustite, naj jaz govorim. Kar je res, ne tajim. Vprašali ste me, kaj imam z vašim sinom; rada ga imam, še enkrat vam pravim, rada ga imam, kakor nisem nikoli rada imela možkega in ga ne bom!

A n d r e j. Kako se tí upaš povzdigniti očí do mojega sina?

M a r j e t a. Če je greh, bog mi ga odpusti, ne morem si kaj. Vendar jaz upam, da moja ljubezen ní pregrešna. Bog, ki mi vidi

v serec, ki me bo sodil kedaj, bog mi je priča, da nisem imela nikoli pregrešne želje po njem. Jaz vem, ni mi treba praviti, da ne more biti nikoli moj; predobro vém, kedó je on, in kaj sem jaz! Da ga imam rada, to je bilo do zdaj moja skrivnost; nihče bi je ne bil zvedel, ako bi me ne bili ví tako prisilili, da sem morala govoriti. Vprašajte ga, on se ne zna lagati; povédal vam bo, ali sem mu kedaj z eno samo besedo, z enim samim pregrešnim pogledom kazala, da ga rada imam; on vam naj pové, kako sem ga zapeljevala. Saj še tega ne vem, ali me tudi on rad ima, tako, kakor ga imam jaz rada.

L i z a. Če tí ne veš, jaz pa vem, da te ima rad.

A n d r e j. Tako? tí še podpihuješ in netiš, premalo ti še gorí? — In vse to, kar si mi tu naštela, naj ti verjamem?

M a r j e t a. Kakor sem vam rekla, tako je res; verjemite mi ali ne, pomagati si ne morem.

A n d r e j. Precej bomo videli, če je res. Tukaj pred mano mu boš povedala naravnost, brez ovinkov, da ga nimaš rada: še bolje bo, če mu rečeš, da imaš družega rada.

M a r j e t a. Tega mu nikedar ne rečem, če mi obljubite vse svoje premoženje!

A n d r e j. Vidiš, lažnjivka? zdaj si se pokazala; zdaj vidim da je vse gola laž, kar si mi hotela natvezti s tistim svojim pobožnim, nedolžnim obrazkom.

M a r j e t a. Jaz nisem lažnjivka; lagala bi se, ako bi mu rekla, kar ste mi veleli; lagati se nočem za ves svet. Tega ne, ampak nekaj družega hočem storiti, da bodete videli, da nisem taka, kakor vi mislite; in upam, da bodete z menoj zadovoljni. Saj vem, kaj se godi; slepa bi morala biti, da bi ne videla, kaj se verši. Vi iščete sinu neveste, lepe, imenitne, bogate neveste, ali jo pa že imate: jaz sem vam na potu. Dolgo vam ne bom, mirni bodite. Če je res, kar so rekli mati, da me ima rad, meni ní tega nikoli povedal, govoriti hočem z njim, ali pred vami, ali sama z njim, kakor se vam zdi; reči mu hočem, da, ako je kedaj mislil name, naj me pozabi; jaz ne morem biti nikoli njegova; naj posluša svojega očeta, naj ne zameta sreče, katero mu on naklanja. Tako bom govorila, potem pojdem od tod po svetu, sama ne vém, kam, da me ne bo nikoli več videl, nikoli več! —

L i z a. Ne! tí ne pojdeš od tód! Zapustiti hočeš svojo mater, ki te je zmirom tako rada imela, tí nehvaležno dete!

M a r j e t a. Prosim vas, ljuba mati, pustite me; bog mi je priča, kako se s težkim srcem ločim od vas. Saj vidite, snj ste slišali sami, da meni ní tukaj več mesta; pustite me, naj storim, kar je moja dolžnost, težka dolžnost! Jaz vem, kaj mi je storiti; šla bi bila od tod, ako bi tudi oče ne bili tako z menoj govorili. Nocoj ne bom več spala pod to streho!

A n d r e j. Dekle, če mi pa to storiš, potem si pa res pametno. pošteno dekle; žal mi je, da sem tako govoril s teboj! Pojdi v bož-

jem imenu: saj ne bo tvoja škoda; ne pojdeš s praznimi rokami, dati ti hočem —

Marjeta. Ne, oče! dovolite mi, da vas še zadnjikrat tako imenujem, saj vas ne bom potem nikedar več! Uboga sirota sem prišla v vašo hišo, uboga sirota naj grem iz njé. Bog vam poverni stoterokrat, kar ste storili ubogi rejenki!

Andrej. Če si že taka, tega pa vendar ne, da bi nam ne povedala, kam greš, da bi ne vedeli več, kje si.

Marjeta. Bolje je tako. Ne skorbite zame. Dobra vest, pošteno serce in pridne roke, to mi je dovolj bogastva; kjer najdem ljudi, ki potrebujejo pridne dekle, tam se vstavim, tam bo moj dom. Podajte mi roko, odpustite mi, kar sem vam žalega storila!

Andrej. Tako se pa vendar ne mudi.

Marjeta. Premislila sem se; bolje bo, ako ga ne čakam; kader pride, naj me ne najde več.

Andrej. Tega ne: mislil bi, da smo te izpodili od hiše. Čakaj, da pride; vsak čas mora priti; poslovi se z njim, kakor se spodobi; govori z njim, kakor si rekla, da boš; ti znaš govoriti; zanašam se nate, da bo vse prav; zdaj moram iti; ne vidiva se zadnjič. (Otide.)

3. PRIZOR.

Liza in Marjeta.

Liza. Torej ti hočeš res iti? ti nas hočeš res zapustiti? Če že ni drugače, veš kako stóri? Jaz sem si to izmislila. V Starem selu imam neko staro znanko, dobra ženica: saj veš, kje je Staro selo, tija pojdi; tam povprašaj po Gerdinovi Katri; reci ji, da je prosim, naj te obderži pri sebi nekoliko dni; prav vesela te bo; pa da ni treba nikomur praviti. Tam ostani tako dolgo, da ali sama pridem, ali pa ti poročim, kaj in kako. Obljubi mi, da vse tako storiš; da se ne ganeš nikamor, da bi jaz ne vedela. Obljubi mi, Metka.

Marjeta. Mati, težko mi bo; najrajša bi šla kar naravnost dalje po svetu, da bi ne videla več dima nad streho té hiše, kjer se mi je tako dobro godilo, kjer sem bila tako srečna, tako srečna, mati; vendar storiti hočem, kakor želite, mati!

Liza. Ne jokaj mi, ljubo dete moje! Kaj misliš, da meni ni hudo? Vendar, morebiti se še vse prav oberne. Pospravi in zveži, kar misliš se seboj vzeti; potem pa stori, kakor se ti zdi; čakaj, da pride Tine, poslovi se z njim, za nekaj časa samo, slišiš, samo za nekaj časa! ali pa pojdi precej, kakor ti je ljubše. Slovésa ne jemljem od tebe; skoraj se bove videle zopet, tako ali tako; videle se bove; meni zaupaj, tvoja mati te ne zapusti, če te ves svet zapusti. Zdaj moram iti; torej, veš, kakor si mi obljubila!

Marjeta. Oj ljuba moja mati! dajte mi roko!

Liza. Pa ne v slovo! (Otide.)

(Dalje prih.)

B. M.

Y S P O M I N

pokojnemu Janežiču.

Malemu slovenskemu narodu se ne more očitati nehvaležnost do mož, kateri so živeli in delovali njemu v čast in korist. Česti in slavi jih v življenji, obhaja njih obletnice in stavi jim spominke po smerti. To je lepo in vse hvale vredno; priznana resnica je, da narod, ki svoje zaslužne može česti, samega sebe česti.

Meseca avgusta bodo obhajali slovenski, zlasti koroški rodoljubi slavnost pokojnemu Janežiču v spomin. Druga, sposobnejša peresa bodo dostojno slavila obile zasluge, katere si je pridobil pokojnik z neutrudnim delovanjem za razvoj slovenskega slovstva. Naslednje verstice nimajo tega namena. Pišem jih pokojniku v spomin, kakor veržemo umerlemu prijatelju peščico persti v odprto jamo. Povdariti hočem eno lastnost njegovo, morebiti najsijajnišo v njegovem čistem, izglednem značaji. Kedor je nekoliko izkusil življenja, kedor ga je opazoval z ostrim pogledom, kedor se ni dal slepiti lepim besedam, sijajnemu videzu, on vé, da ena izmed najbolj redkih prikazni v življenji je nesebičnost, nesamopridnost v zasebnem isto tako, kakor v javnem življenji. Kedor vé, kako redka je ta prikazen, ta jo zna tem bolj ceniti in čestiti, kjer jo najde. In to redko prikazen nahajamo v Janežičevem značaji. Jaz nisem bil osebno znan z Janežičem, tudi dopisovala si nisva. Tako sodim po vsem njegovem javnem življenji in delovanji, ki je znano, kakor meni, vsemu izobraženemu slovenskemu svetu. Tako sodim zlasti po dogodbi, katere nekoliko tudi mene zadeva, in ki jo tu razglasim slovenskemu občinstvu.

Z delom preobložen je bil sklenil Janežič izročiti izdavanje „Glasnika“ drugim, kakor je rekel sam v svoji skromnosti, „sposobnejšim“ rokam. Pisal je g. Jurčiču (prav primérno bi bilo, da bi g. Jurčič razglasil to pismo, ako ga še hrani) naj prevzame on z menoj vred izdavanje „Glasnika.“ To ni še nič tako posebnega; posebno pa je to: Na prosto voljo nama je dajal, naj izdajeva list sama, ali pa tako, da bode on skrivaj v zvezi z nama; in sicer, ako bode kaj dobička, naj bo najin, izguba pa naj bi samo njega zadela.

Morebiti bodo nekateri izmed čestitih Zvonovih bralcev nekako osupnjeni položili list iz rok, prebravši té verstice; nadejali so se morebiti, da jim razodenem bog vé kako skrivnost; morebiti porekó: Tó je vse? Odgovarjam jim: Dà, to je vse! in to je mnogo! Iz serca bi želeli, da bi se mogel o vsakem naših narodnjakov, slavljenih in neslavljenih, dokler še živé, ali po njih smerti, razglašati enak dokaz nesamopridnosti. Nam vsem, sedanjim in prihodnjim, bodi Janežič izgled čistega domoljubja, izgled neutrudnega, skromnega a vspešnega delovanja, narodu v čast in korist. Zato: Večna slava Janežiču!

S.

Zvon izhaja 1. in 15. dan meseca; naročnina 4 gl. za vse leto; 2 gld. za pol leta. Napis: Redaction des „Zvon“, Wien, Ottakring, Hauptstrasse 23.

Izdaje in urednje: Jos. Stritar.

Tiskata: A. Keiss in F. Löb.